

Månadsrapport april 2022

Som Fellow på National Democratic Institute (NDI) får jag insyn i det internationella demokratiutvecklingsarbetet i förhållande till politiska partier. De insatser som NDI gör på området utgår ofta från specifika projekt med fokus på att exempelvis främja invånarnas inflytande i politiken eller motverka polarisering. Även frågor om inkludering av kvinnor och minoritetsgrupper utgör en viktig del. Här ryms bland annat frågan om kvinnliga politikernas rätt att ta plats och göra sig hörda i det politiska samtalet, utan att behöva utstå våld, hot eller hat.

Under de senaste decennierna har det skett en ökning av kvinnor i politiskt beslutsfattande positioner med fler kvinnliga politiker än någonsin på politiska poster.^[1] Framstegen är världsomspännande, men det finns fortfarande regioner i världen där kvinnor systematiskt hindras från att ta plats i regeringar samt nationella parlament. I länder där kvinnor inkluderas och får utrymme i den nationella politiken konstateras en ökande normalisering av våld mot dessa kvinnliga politiker.^[2] Våldet förekommer i flera olika former; fysiskt våld eller hot och hat på internet. Inte sällan sker detta våld i syfte att utestänga kvinnor från det politiska samtalet, utöva makt i förhållande till en kvinnlig politiker eller med avsikt att tysta kvinnors röster. Våldet mot kvinnor i politiken är enligt NDI inte begränsat till en specifik region eller land, men formerna och intensiteten varierar ofta i förhållande till politiska, sociala, ekonomiska och kulturella kontexter.^[3] Enligt tidigare undersökningar gjorda av NDI och UN Women är partikollegor de vanligaste våldsutövarna mot kvinnliga politiker.

I syfte att ge politiska partier vägledning i frågan författade NDI i slutet på förra året [en rapport om förebyggande arbete för våld mot kvinnor i politiken](#) tillsammans med International IDEA, Demo Finland och Oslo Center. Rapporten togs även fram i konsultation med *Political Party Peer Network* (PPPeer), ett internationellt nätverk av likasinnade internationella demokratiorganisationer med expertis på politiska partier. I rapporten som publicerades den 29 december 2022, analyseras situationen för kvinnliga politiker i olika positioner, såväl nya kvinnliga kandidater under pågående val som etablerade politiker med lång partibakgrund.

Författarna till rapporten konstaterar att politiska partier utgör ”grindvakter” för kvinnors möjlighet till politiskt deltagande och representation på alla beslutsfattande nivåer. Partierna har alltså en central roll i att förhindra och skydda kvinnliga politiker mot alla former av våld. Partier måste ha rätt verktyg för att identifiera olika typer av våld som riktas mot kvinnor för att kunna vidta rätt åtgärder. Bland annat konstaterar författarna att politiska partier bör arbeta för att:

- **Skapa en säker plats för kvinnor i politiken:** Politiska partier har ett ansvar att engagera män och pojkar och på så sätt utmana könsnormer, könsroller samt

ojämlika maktförhållanden. En säker plats inom politiken är särskilt viktig för unga aspirerande politiker.

- **Skapa en säker plats för kvinnliga partimedlemmar:** Kvinnor som etablerar sig i ett parti och blir aktiva partimedlemmar riskerar inte sällan att hamna i en utsatt situation inom partiet. Politiska partier kan motverka våld mot kvinnor genom att driva på förändringar av lagar på nationellt plan, men även i förhållande till partiinterna regler.
- **Skapa en säker plats för kvinnliga kandidater:** Under valrörelser har politiska partier ett stort ansvar att se över och försäkra kandidaternas säkerhet för såväl män som för kvinnor. Rapporten konstaterar att partier kan arbeta mer proaktivt före val, men även under och efter valrörelser i syfte att motverka och minska våld mot kvinnor i politiken. Tiden före ett val är en viktig period för att bygga en stadig grund och skapa en sund partikultur. Även perioden efter en valrörelse är av betydelse eftersom otillräckliga åtgärder från politiska partier inte sällan avskräcker andra kvinnor från att engagera sig politiskt.
- **Skapa en säker plats för nyvalda kvinnliga politiker:** Nyvalda kvinnliga politiker som utmanar traditionella positioner är ofta i riskzonen för att utsättas för våld som syftar till att motverka deras deltagande i politiken. Denna form av våld bör enligt rapporten uppmärksammas på nationell, regional och lokal nivå, såväl kollektivt som individuellt av framröstade politiska representanter. Engagerade röster måste verka för en säker plats präglad av ansvarsutkrävande mekanismer samt legitima valresultat.

Sammantaget leder våldet mot kvinnliga politiker till allvarliga konsekvenser på individnivå, men det påverkar även på ett bredare plan. Det handlar om en signal till andra kvinnor om det våld som väntar vid ett politiskt engagemang, men även i förhållande till samhället om att kvinnor inte bör ta plats i det offentliga rummet. Med hjälp av denna rapport kan politiska partier arbeta för att skapa ett tryggt klimat för kvinnor att fullt ut delta i politiken.

[1]Un Women, Women in power in 2023: New data shows progress but wide regional gaps, 7 mars 2023,

<https://www.unwomen.org/en/news-stories/press-release/2023/03/women-in-power-in-2023-new-data-shows-progress-but-wide-regional-gaps>.

[2] UN Women, Preventing Violence Against Women in Politics', Guidance Note by Leadership and Governance Section, juli 2021,

<https://www.unwomen.org/sites/default/files/Headquarters/Attachments/Sections/Library/Publications/2021/Guidance-note-Preventing-violence-against-women-in-politics-en.pdf>

Erika Hellerström

Washington D.C. April 2023

[3] NDI, #NotTheCost, Stopping Violence Against Women in Politics: A Renewed Call to Action, 2021, <https://www.ndi.org/sites/default/files/NTC%202021%20ENGLISH%20FINAL.pdf>